

Novi putovi razvoja slatkovodnog ribarstva

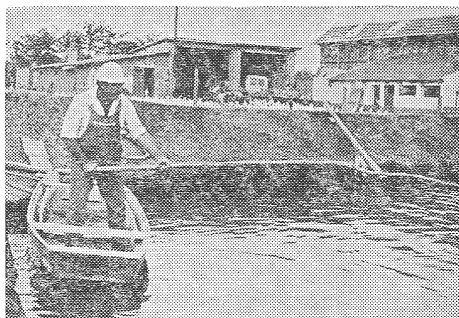
Više se nitko ne spori, ni ribari i ribarski stručnjaci, ni javnost, oko toga da je naše slatkovodno ribarstvo već duži niz godina u stagnaciji. Zaostali smo od većine evropskih zemalja kojima smo dugo nakon rata bili uzor. Velika tradicionalna šaranska ribnjačarstva nisu odmakla mnogo dalje od tehnologije uzgoja koja je vrijedila još između dvaju ratova, a u novoj Jugoslaviji poboljšana djelomičnim uvođenjem gustog nasadivanja i polikulture. I dalje je šaran ostao dominantan, pa ponegdje možemo govoriti i o monokulturi. Velike površine ribnjaka možda su i najveća prepreka uvođenju novih tehnologija, ali je društveno vlasništvo, nezainteresiranost i slaba materijalna stimulacija podjednako ako ne i veća prepreka. Društveno vlasništvo samo po sebi ne bi moralo biti koočnica razvoju, ali su to, sigurno, organizacija i odnosi stvoreni na njegovoj osnovi u društvenim poduzećima.

Zato su svaka novost i svaki primjer koji mijenja tu te odnose, prevladavaju kočnice razvoja, dobrodošli i pozdravljeni sa simpatijama. To je slučaj s pojavom malih privatnih ribogojilišta s intenzivnom proizvodnjom mahom ribljeg mlađa. Ako se k tomu još priključi jedna u nas rijetka komplementarna proizvodnja kao što je uzgoj gusaka, a planiraju se sportski ribolov i seoski turizam, eto odjednom toliko novosti da pobuđuju znatizelju. Baš smo takav primjer otkrili ovih dana u privatnom ribnjačaru JANU HRUBIKU iz sela Aradac kod Zrenjanina. Jasno, to je samo za nas otkriće, ali on se već punih pet godina, od 1985. bavi našim zanatom.

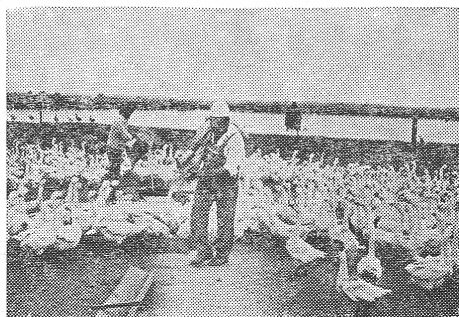
Na četiri hektara ribnjaka Hrubik uzgaja uglavnom šaransku mlađ, i to vrlo uspješno, jer je već postigao prinos veći od 2 000 kg/ha. Na guščjoj farmi proizvede godišnje oko 5 000 sedmodnevnih guščića, 1 500 tovnih gusaka odnosno 7,5 tona očišćenog guščjeg mesa i 1 600 kg guščjeg perja. Kaže da se uzgoj ribe i gusaka izvrsno nadopunjuju, jer guska svojim izmetom izvrsno pognoji ribnjak kada je na suhom, a taj isti izmet izvrsna je i omiljena hrana šaranima kada ga guske ispuštaju u vodu ribnjaka. On tumači kako je guska vrlo plašljiva životinja koja prilikom svakog uzbuđenja izbacuje neprerađeni izmet, a taj je prava poslastica za ribe. Budući da je hrana za guske sastavljena od 30% proteina, 4% ribljeg brašna, 6% vitamina itd., vidimo zapravo koliku hranidbenu vrijednost ima neprerađeni guščji gnoj. A za guske je ribnjačka voda nužna i poticajna jer se stalnim kupanjem i boravkom u vodi stvara i do 30% kvalitetnije perje. Uz vodu, za uzgoj je gusaka prijeko potrebna i trava, a ona raste na nasipima i pokrajnjim pašnjacima. Osim ribnjaka i farme gusaka, ribar Hrubik po-

Sl. 1. Jan Hrubik na nasipu svojeg malog ribnjaka

Sl. 2. Pokusni-kontrolni ribolov Jan obavlja podigačem a ne sačmaricom

Sl. 3. I prema slici se može ocijeniti da uzgoj gusaka dominira na ribnjaku

sjeduje još 10 ha obradivih površina i u zakup uzima još 10 ha. Na njima proizvodi žitarice za ribu i guske, a na 2 kJ mrkvu za guske nesilice. Nema tržišnih viškova poljoprivrednih proizvoda, svi se potroše na ribnjaku i farmi gusaka za finalne proizvode. Sav posao obavljaju tri člana obitelji uz pomoć sezonaca za čupanje gusaka, jesensko klanje i čišćenje te za okopavanje ratarskih kultura i spremanje mrkve. O financijskim rezultatima, kaže Jan, ne treba govoriti jer se oni očituju napredovanjem gospodarstva, iako ima i poseban trošak u vezi s crpljenjem vode u ribnjak iz dubokog bunara. To je velik trošak, ali je zato voda u ribnjaku kvalitetna. Kako smo prije spomenuli, namjerava uvesti sportski ribolov i ugostiteljstvo i razviti seoski turizam. Proizvodnju namjerava utrostručiti, zaposliti novu radnu snagu i razviti vlastitu trgovačku mrežu vlastitih proizvoda i prerasti u mješovito poduzeće za izvoz i uvoz, te zato traži domaće i inozemne partnere.

A kako se Jan Hrubik počeo baviti ribarstvom?

Kaže da nije živio sretno i zadovoljno sve do ovih ribarskih dana. Svaštario je, a inače ima lijepo zvanje VKV-mehaničara i vozača svih kategorija. Dva deset godina bio je privatni prijevoznik i teretnjacima je prešao 2 milijuna kilometara. Kaže da je često, dok je osamljen svojim vozilom danju i noću prevaljivao nepregledne kilometre, maštao o ribar-

skom poslu kojim se sada bavi. Uvijek je volio prirodu, a najviše ga je privlačila voda. To mu je ostalo još od njegovih predaka koji su došli iz Slovačke prije 230 godina. Naselio ih je tadašnji grof u Ečku pa u Aradac pored Tise. Tu su mu se pradjedovi bavili ribolovom kao i njegov otac. Imali su zemlju pored Tise i odlične mogućnosti za ribolov. Nakon rata ta im je zemlja oduzeta i tako su ostali bez vode s kojom su bili iskonski vezani. Ta je povezanost i vratila Jana s cesta na ribnjak uz vodu.

Jan Hrubik sam je (kao i Tima Simić) financirao studijsko ribarsko putovanje u Veronu. Na tom smo se putovanju upoznali i tako je nastao ovaj članak. Zahvalan je što mu je omogućeno da sudjeluje u tom putovanju, smatra da je bilo dobro organizirano, da mu je bilo od posebne koristi i da mu je pridonijelo veliko zadovoljstvo. (Čini se da i nije primijetio da je bio u nacionalno podijeljenom autobusu.)

On želi daljnju suradnju s Ribozajednicom i nudi (predlaže) da se kod njega kao domaćina organizira sastanak za okruglim stolom privatnih i društvenih ribara. Ja s radošću podržavam tu inicijativu i smatram da će je i mnogi drugi podržati.

Želimo Janu Hrubiku sretan i uspješan pionirski posao u uzgoju ribe i gusaka na ribnjaku.

CVJETAN BOJČIĆ, dipl. inž.